

5. Zmahannia v futboli. URL: <http://um.co.ua/10/10-6/10-6950.html>.
6. Kokareva S.M. Innovatsiyni pidkhid do pidhotovky futbolistiv zbirnyk komand ZVO tekhnichnoho profilii. Sport ta fizychni vykhovannia u zakladakh vshchoi osvity. Suchasnist ta maibutnie. Tezy dopovidei internet-konferentsiia, Zaporizhzhia 3-4 zhovtnia 2019 r. / Redkol. : V. V. Naumyk (vid. red.) ta in. – Zaporizhzhia : NU «Zaporizka politehnika», 2019. – S. 23-25.
7. Komanda DTEU «Merkurii» na Yevropeiskykh universytetskykh ihrakh, (Lodz-Polshcha). URL: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=44341&uk>.
8. Maliar E.I. Zahalna teoriia pidhotovky sportsmeniv: Metodychni rekomendatsii / E.I. Maliar, N.S. Maliar. – Ternopil, TNEU: Ekonomichna dumka, 2019. – 73 s.
9. Moskalenko M.S., Yarovenko K.V., Yanchenko I.M. Futbolna komanda «Merkurii» na Yevropeiskykh universytetskykh ihrakh. The 1th International scientific and practical conference "Current issues of science and integrated technologies" (January 10-13, 2023) Milan, Italy. International Science Group. 2023. S. 481-483.
10. Rozvytok sportu v umovakh pandemii (na prykladi futbolu). URL: https://reposit.unisport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/3023/Stoliar_Eduard_mahisterska.pdf?
11. Samolenko T.V., Yanchenko I.M., Brazhnyk V.M. Vykorystannia innovatsiynykh tekhnolohii v umovakh dystantsiynoho navchannia studentiv. Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seria 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvi. Zbirnyk naukovykh prats / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Nats. ped. un-t imeni M.P. Drahomanova. – Vypusk 80. Tom 2. – Kyiv : Vydavnychy dim «Helvetyka», 2021. S. 121-124.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.03(161).16

Дмитрієва М. В.
*начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення
змісту корекційної та інклюзивної освіти
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Коломоєць Г. А.*
*кандидат педагогічних наук, старший науковий дослідник,
начальник відділу науково-методичного забезпечення підвищення якості освіти
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Малечко Т. А.*
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання
Український державний університет імені Михайла Драгоманова*

ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ УСПІШНОГО ВИКОНАННЯ ДОМАШНЬОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Освіта виконує дві найважливіші цивілізаційні функції розвитку особистості: її духовний, моральний, мистецький, культурний розвиток та соціалізацію, а також економічну функцію - відтворення кваліфікованих трудових ресурсів для громадського виробництва. Інтенсифікація процесу здобуття знань, вимоги до якості та індивідуалізації процесу здобуття освіти різними категоріями учнів викликають нагальну необхідність розробки та впровадження широкого комплексу освітніх програм, що дозволяють кожному бажаному здобути саме ту освіту, в ті терміни і в тому місці, які видаються для нього найбільш прийнятними, незалежно від статі, віку, соціального походження та здібностей. На вивчення ролі освіти у цьому контексті націлена інклюзивна педагогіка, адже одним із напрямів гуманізації системи освіти України є інтегрування дітей з особливими освітніми потребами в освітній простір. Крім того, результат успішного оволодіння необхідним рівнем знань залежить в більшості від виконання домашньої роботи. В статті розкрито особливості організації супроводу успішного виконання домашньої роботи здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, надано рекомендації для батьків. Розкрито основні напрями роботи щодо налагодження педагогічної взаємодії асистента, вчителя та батьків.

Ключові слова: здобувачі освіти, інклюзивна освіта, педагогіка, вчителі.

Dmitrieva M., Kolomoiets H., Malechko T. Organization of suspending the successful completement of homework for educators with special educational needs. Education performs the two most important civilizational functions of personality development: its spiritual, moral, artistic, cultural development and socialization, as well as an economic function - reproduction of qualified labor resources for public production. Intensification of the process of acquiring knowledge, requirements for quality and individualization of the process of obtaining education by different categories of students cause an urgent need to develop and implement a wide range of educational programs that allow everyone who wants to get exactly the education, at the time and in the place that seems most acceptable to him, regardless of gender, age, social background and abilities. Inclusive pedagogy is aimed at studying the role of education in this context, because one of the directions of humanization of the education system of Ukraine is the integration of children with special educational needs into the educational space.

In addition, the result of successful mastery of the required level of knowledge largely depends on the completion of homework. The article reveals the peculiarities of the organization of support for the successful completion of homework for students with special educational needs, and provides recommendations for parents. The main areas of work related to the establishment of pedagogical interaction between assistants, teachers and parents have been revealed.

The organization of support for the successful completion of homework consists in close interaction and cooperation of

parents and teachers, in established contact and trust, involvement of parents in participation in developed individual development programs and individual educational plans, in the educational process, in particular in extracurricular activities; establishment of cooperation with specialists of psychological and pedagogical support; in interaction and exchange of experience, information with parents regarding their approaches in raising and teaching children with special educational needs.

Keywords: education seekers, inclusive education, pedagogy, teachers.

Постановка проблеми. Реалії сьогодення вимагають від суспільства сформовану здорову націю, адже здоров'я здобувачів освіти належить до пріоритетних ідеалів і національних інтересів [2]. Одним із напрямів гуманізації системи освіти України є інтегрування дітей з особливими освітніми потребами в освітній простір.

Інклюзивна освіта – це спільне навчання, включаючи організацію спільних навчальних занять, дозвілля, різних видів додаткової освіти дітей з особливими освітніми потребами та дітей, які не мають таких обмежень. Інклюзивна освіта не отожднюється з навчанням у класах компенсуючого навчання та спеціальних (корекційних) класах, створюваних у закладах освіти. На цій основі в даний час з'явилася тенденція розглядати навчання у зазначених класах не як інклюзивна, а інтегрована освіта [3].

Одним із ключових моментів в створенні інклюзивного середовища є співпраця з батьками. І саме в такому середовищі вчителі та батьки повинні співпрацювати для надання найкращої допомоги дітям у навчанні. Тому актуальним питання організації супроводу успішного виконання домашньої роботи.

Аналіз літературних джерел. Разом з вибором Україною курсу на розвиток інклюзивної освіти значно посилилась увага до якості й доступності освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

У 2009 році (Конвенція ратифікована Законом № 1767-VI (1767-17) від 16.12.2009) Україна ратифікувала Конвенцію ООН про права людей з інвалідністю, визначаючи цим, що інклюзивна освіта не лише забезпечує найкраще середовище для навчання дітей з особливими освітніми потребами, але й допомагає усунути бар'єри та зруйнувати стереотипи. Це подія, яка свідчить, що українська держава бере цілковиту відповідальність за забезпечення всіх прав і свобод здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, їхнього повноцінного права на життя.

«23 травня 2017 року Президент України підтримав концепцію інклюзивного навчання в нашій державі, підписавши ухвалений Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг», ключові положення якого були покладені в основу базового Закону України «Про освіту», де вперше на законодавчому рівні визначені такі поняття, як «інклюзивне навчання», «особа з особливими освітніми потребами», «індивідуальна програма розвитку» та ін».

«28 вересня 2017 року набрав чинності Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, який вже містить основні поняття та окремі статті стосовно інклюзивної освіти».

«У 2017 році український Уряд уперше виділив субвенцію (цільова дотація з Державного бюджету) на інклюзивну освіту».

«2018 року Міністерство освіти і науки України збільшило норму ставки асистента вчителя на інклюзивний клас, уперше визначені умови введення посад учителів-дефектологів у закладах загальної середньої освіти, у яких запроваджене навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних і спеціальних класах».

Отже, як бачимо, питання організації успішного навчання і створення інклюзивного освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами регулюється на законодавчому рівні, і потребує уваги не тільки з боку держави, а й батьків та вчителів. Оскільки створення сприятливих умов навчання матиме позитивний вплив на психоемоційний стан учнів, а це в свою чергу сприятиме покращенню розумової діяльності та успішному засвоєнню навчального матеріалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Участь батьків у забезпеченні успішного освітнього процесу їхньої дитини дуже важлива. Всім дітям потрібна підтримка родини, а здобувачі освіти з особливими потребами часто потребують ще більшого залучення батьків і не тільки на початкових етапах освітнього процесу, а й у старших класах та під час здобуття вищої освіти. Батьки є постійними, рівноправними членами команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами, яка створюється в закладі освіти [4].

Процес взаємодії, на думку психологів, пов'язаний «із безпосереднім спілкуванням між людьми, коли вони вступають у певні зв'язки, стосунки, висуваючи за мету здійснення впливу на іншу людину: отримання відповіді, виконання доручення, розуміння чогось тощо» [2].

«З'ясовано, що взаємодія – це процес безпосереднього чи опосередкованого взаємовпливу об'єктів (у нашому випадку – педагогів і батьків), який породжує їхню взаємну зумовленість і зв'язок, взаємоперехід, взаємотворчість. Батьки – важлива частина освітньої команди дитини. Для досягнення якнайкращого результату надзвичайно важливо сформулювати позитивні стосунки між членами цієї команди» [4].

Основні напрями роботи щодо налагодження педагогічної взаємодії асистента вчителя та батьків [1]:

1. Підтримка фізичного здоров'я дітей і пропаганда здорового способу життя.
2. Формування особистісних орієнтацій здобувачів освіти з особливими освітніми потребами: визнання своєї значущості у суспільстві, національної самоідентифікації, інтересу до життя, людини, культури, що сприяють розумінню загальнолюдських цінностей; виховання правосвідомості, толерантності.
3. Робота з педагогами та співробітниками закладу освіти щодо урахування ними індивідуальних особливостей дітей, виховання свідомого та відповідального ставлення до процесу освіти.
4. Робота з родиною – вплив на її виховний потенціал, коли об'єктом уваги є не сама родина, а принципи сімейного виховання. Тут необхідні вивчення сімейної атмосфери, що оточує дитини з особливими освітніми потребами, його стосунків із членами родини; поглиблення психолого-педагогічних знань батьків через систему батьківських зборів,

консультацій, бесід; організація спільного проведення вільного часу дітей і батьків; захист інтересів і прав дитини.

Сім'я є елементом стабільності в житті дитини, тоді як учителі й вихователі весь час змінюються. Батьки та інші члени родини є основною та постійною фігурою у житті дитини, а фахівці можуть змінюватися щороку. Батьки більш схильні розповідати про себе та своїх дітей тим фахівцям, до яких вони відчують довіру. Моральні цінності, бажання і пріоритети батьків суттєво відрізняються, тому не може бути якоїсь єдиної універсальної моделі роботи з родиною [5].

Головне – допомогти батькам повірити у власні сили і можливості. Виходячи зі специфіки сімей, де є діти з особливими освітніми потребами, слід зазначити, чим більш залучені батьки в інклюзію, тим більша ймовірність досягнення бажаних результатів у дітей. Батьки, що мають дітей з особливими освітніми потребам у своїй більшості відчують провини, образу за те, що не склалось щасливе й спокійне життя власної дитини. Такі батьки побоюються негативного ставлення з боку оточення до самих себе та дитини. Вони остерігаються ідеї спільного навчання, уважають, що ті, хто оточують, будуть сміятись, принижувати, знущатись із їхніх дітей. Ці страхи можна зрозуміти та прийняти.

Деякі батьки не бажать займатись своєю дитиною, думаючи: «У спеціальній школі педагоги зобов'язані вчити, виховувати, розвивати дитину без моєї допомоги, навіщо водити в школу?». Вони прекрасно розуміють: якщо віддати дитину в заклад загальної середньої освіти, то треба забирати щодня, займатись додатково, приділяти багато уваги зовнішньому вигляду, дотримуватись режиму тощо, тому уникають того, щоб оформити свою дитину в інклюзивний клас загальноосвітнього закладу. Є й такі батьки, які адекватно оцінюють стан речей та готові до співпраці із закладом освіти [1].

Одним з важливих аспектів роботи батьків в команді супроводу є постійне повідомлення педагогам важливої інформації, яка може впливати на навчання дитини з особливими освітніми потребами. Обмін важливою інформацією може позитивно впливати на освітній процес дитини, оскільки це дає змогу педагогам адаптувати можливості навчання та зі знанням справи вирішувати делікатні питання.

Один з ключових моментів забезпечення ефективного функціонування команди супроводу «дім – школа» – це налагодження позитивних робочих стосунків з батьками дитини, яка навчається в інклюзивному середовищі. Закладам освіти потрібно максимально використовувати можливості батьківських зборів та індивідуальних бесід для співпраці й обміну інформацією. Діти більше поважають педагогів і персонал закладу, коли усвідомлюють, що батьки схвалюють та підтримують їхні зусилля [2].

«Передумовою ефективності педагогічної взаємодії та відносин є емпатія – розуміння емоційного стану, проникнення в переживання іншої людини, в її суб'єктивний світ. Емпатія є внутрішнім боком педагогічної взаємодії, що реалізується шляхом спілкування, співробітництва, співтворчості всіх учасників освітнього процесу для досягнення спільної мети педагогічної діяльності. В інклюзії ефективні відносини являються чи не найголовнішими факторами прогресу взаємодії між педагогами та батьками» [5].

Отже, «взаємодія педагогів і батьків у закладі освіти з інклюзивним навчанням – це цілісна соціально-психологічна система, яка становить єдність перцептивного (співсвідомість), комунікативного (спілкування) та інтерактивного (співпраця, співтворчість) компонентів, що взаємопов'язані між собою: асистент учителя/вихователя може зрозуміти внутрішній світ батьків, спілкуючись із ними; довіра і відкритість у спілкуванні виникає за умови розуміння педагогом внутрішнього світу дитини з особливими освітніми потребами, її батьків; результат співпраці та співтворчості залежить від передбачення емоційних реакцій іншої людини в конкретних ситуаціях» [4].

Для успішного виконання домашньої роботи батькам слід дотримуватися певних правил [1]:

- тривалість одного заняття може становити від 10 хвилин і не повинна бути більше 20 хвилин;
- артикуляційні вправи виконувати перед дзеркалом, щоб дитина могла себе контролювати;
- допомагайте дитині у виконанні завдання тільки в тому випадку, якщо вона цього потребує, не намагайтеся виконувати завдання за дитину;
- розмовляйте з дитиною чітко, повернувшись до неї обличчям;
- під час спілкування з дитиною закріплюйте набуті в процесі заняття вміння і навички;
- виховуйте у дитини самоконтроль, привчайте її використовувати набуті мовленнєві навички, стежити за своїм мовленням і самостійно виправляти допущені помилки;
- відведіть спеціальне місце для занять, де дитину нічого не буде відволікати, де їй буде зручно, переконайтеся, що дитині вистачає світла;
- не змушуйте дитину займатися, якщо вона погано себе почуває, для мовленнєвих вправ і завдань у дитини обов'язково повинен «дихати» ніс;
- завдання, підібрані учителем, виконуйте послідовно і систематично;
- наберіться терпіння і не кидайте розпочату справу, навіть якщо результат не буде видно відразу;
- не вживайте слова «неправильно», «не так», «погано», підтримуйте дитину, хваліть навіть за незначні успіхи

[1].

Працюючи зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами необхідно розуміти, що співпраця і взаємодія з батьками є ключовим елементом у створенні сприятливого середовища, де діти будуть відчувати себе захищеними та впевненими в собі і своїх можливостях, і саме така організація супроводу успішного виконання завдань принесе бажані результати.

Висновки. Таким чином, організація роботи з батьками здобувачів освіти з особливими освітніми потребами та організація супроводу успішного виконання домашніх завдань є одним із ключових складників в інклюзивному освітньому середовищі. Отже, організація супроводу успішного виконання домашнього завдання полягає у тісній взаємодії та співпраці батьків і вчителів, у встановленні контакту та довіри, залучення батьків до участі в розробленні індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів, в освітній процес, зокрема в позанавчальні

заходи; налагодження співпраці з фахівцями психолого-педагогічного супроводу; у взаємодії та обміні досвідом, інформацією з батьками стосовної їх підходів у вихованні та навчанні дітей з особливими освітніми потребами.

Література

1. Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч-метод. посіб./за ред. А. А. Колупаєвої. Київ : вид. гр. «А.С.К.», 2012. 360 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
2. Дмитрієва І. В. Командна взаємодія фахівців у процесі індивідуального супроводу дитини в умовах інклюзивного навчання : Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). Збірник наукових праць. 2016. No 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-ivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditini-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html> (дата звернення: 05.05.2019).
3. Асистент учителя в інклюзивному класі : навч-метод. посіб. / Дятленко Н. М., та ін., / за заг. ред. М. Ф. Войцехівського. Київ : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172 с.
4. Працюємо разом : дитина з особливими потребами в школі. Довідник для батьків. Досвід Канади : посіб. Київ : Паливода А. В., 2012. 50 с.
5. Сварник М. Інклюзивна освіта в Україні і: попередній аналіз ситуації / Інклюзивна освіта. Збірник матеріалів проекту. Київ.: 2013. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/31/>(дата звернення: 23.05.2019).

Reference

1. Danilavichyute E.A., Lytovchenko S.V. Teaching strategies in an inclusive educational institution: teaching method. manual/edited by A. A. Kolupayeva. Kyiv: ed. c. "ASK", 2012. 360 p. (Series "Inclusive education").
2. Dmytrieva I. V. Team interaction of specialists in the process of individual support of a child in the conditions of inclusive education: Current issues of correctional education (pedagogical sciences). Collection of scientific papers. 2016. No. 7. URL: <http://aqce.com.ua/vypusk-7-t-1-t-2/dmitrijeva-ivkomandna-vzajemodija-fahivciv-u-procesi-individualnogo-suprovodu-ditini-umovah-inkluzivnogo-navchannja.html> (access date: 05.05.2019).
3. Teacher's assistant in an inclusive class: teaching method. manual / N.M. Dyatlenko, etc., / for general ed. M. F. Voytsechivskiy. Kyiv: Pleiady Publishing House, 2015. 172 p.
4. We work together: a child with special needs at school. Handbook for parents. Experience of Canada: manual. Kyiv: A. V. Palivoda, 2012. 50 p.
5. Svarnyk M. Inclusive education in Ukraine and: preliminary analysis of the situation / Inclusive education. Collection of project materials. Kyiv.: 2013. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/31/> (access date: 05/23/2019).

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.03(161).17

УДК: 373.5.091.12.011.3-051:796]:[303.62:796.417.2.012.432]

Драч Т. Л.

аспірантка Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського,
Кафедри теорії та методики фізичного виховання;
Тренер-хореограф Школи повітряної акробатики «Шоколад» (м. Львів)

ВПРОВАДЖЕННЯ ПОВІТРЯНОЇ АКРОБАТИКИ ТА ПІЛОННОГО СПОРТУ ЯК ВАРІАТИВНОГО СЕГМЕНТА У ШКІЛЬНУ ПРОГРАМУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У загальноосвітніх школах дітям пропонують різноманітні можливості для розвитку фізичних якостей. Серед популярних наразі видів рухової активності треба виділити пілонний спорт і повітряну акробатику. Для впровадження таких напрямів у школах потрібно дізнатися думку викладачів фахових дисциплін, тому ми вирішили провести їхнє анкетування. Отримані результати дають змогу визначити необхідні зміни у системі освіти задля того, щоб застосувати новітні підходи у фізичному вихованні. Тож, мета нашого дослідження — визначити ставлення викладачів до впровадження повітряної акробатики та пілонного спорту як варіативного сегмента у шкільну програму. Опитування продемонструвало погляд вчителів на введення новітніх підходів у фізичному вихованні. Педагоги добре ставляться до занять дітей повітряною акробатикою та пілонним спортом, однак вважають доцільним використовувати їх у позаурочний час. На шляху до їх запровадження, на думку респондентів, слід ввести додаткові дисципліни з підготовки викладачів фізичного виховання, обладнати зали відповідним професійним спорядженням та організувати факультативні заняття у школах для охочих займатися за цими напрямками.

Ключові слова: фізичне виховання, учні молодшого шкільного віку, опитування, повітряні полотна, пілонний спорт.

Drach T. Using aerial acrobatics and pylon sports as a variable segment in the school physical education program. Secondary schools offer children a variety of opportunities to develop their physical qualities in physical education classes. Pylon sports and aerial acrobatics are not the last place among the currently popular types of physical activity. In order to apply such directions in schools, it is necessary to learn the point of teachers of professional disciplines. To do this, we decided to conduct a survey among physical education teachers of Ukraine regarding their attitude to classes in their educational institutions in these areas. The obtained results make it possible to identify obstacles and necessary changes in the education system in order to apply the latest approaches in physical education. Therefore, the purpose of our study is to determine the attitude of physical education teachers regarding the use of aerial acrobatics and pylon sports as a variable segment in the school program. Due to the conducted research, we were able to determine that the biggest obstacle to the application of these